

Finansdepartementet

Betänkandet SOU 2026:9 (dnr Fi2026/00255)

Sammanfattning

Statens servicecenter tillstyrker förslaget att EES-medborgare registreras vid vistelser i landet över tre månader. Statens servicecenter ställer sig i princip även positivt till att på uppdrag av Migrationsverket utföra identitetskontroller i samband med registrering av EES-medborgare. Statens servicecenter avstyrker dock förslaget till tidsfrist som utredningen föreslår, vilken inte är praktiskt genomförbar och som därutöver medför stora risker.

Statens servicecenter förordar att fristen för att registrera de EES-medborgare som redan befinner sig i landet utsträcks till åtminstone tolv månader samt med ett senare ikraftträdande av förslaget.

Statens servicecenters synpunkter

Tidsfrist för registrering

Statens servicecenter delar utredningens uppfattning att en alltför kort frist för registrering för EES-medborgare som redan befinner sig i Sverige kan leda till hård belastning för myndigheten. Statens servicecenters bedömning är dock att även den föreslagna fristen mellan ikraftträdandedatum och 1 juli 2027 är för snäv. Som utredningen själv förutspår kommer den korta fristen att skapa en betydande belastning på servicekontorsverksamheten. Den föreslagna perioden sammanfaller även med deklarationsperioden, som i sig innebär en ökning av antalet ärenden på servicekontor mellan 30 och 40 procent under perioden mars–maj varje år.

Statens servicecenter bedömer att den ökade belastningen leder till längre väntetider, risk för ett ökat antal incidenter, försämrad arbetsmiljö samt undanträngningseffekter för samverkande myndigheter. Med nuvarande dimensionering av biometrisk utrustning för identitetskontroller som servicekontoren har till sitt förfogande för Migrationsverkets räkning är det inte heller praktiskt möjligt att hantera de uppskattade ökade volymerna för EES-registreringen inom den angivna tidsramen.

Det är endast ett antal utpekade servicekontor som idag har förutsättningar att hantera biometrisk upptagning för Migrationsverkets räkning. En ökning av antalet biometristationer, sannolikt med behov även av utökning av antalet servicekontor som erbjuder biometrisk upptagning för Migrationsverkets räkning, skulle kunna vara en möjlighet. Att med kort framförhållning göra detta endast med utgångspunkten att kunna hantera registrering av dem ur målgruppen som redan befinner sig i landet är dock inget Statens servicecenter förordar. Den utökning av biometristationer som skulle krävas för att klara av att utföra arbetsuppgifterna inom den föreslagna tidsfristen motsvarar inte behovet av utrustning efter juli 2027, vilket skulle innebära onödiga kostnader för staten.

En registrering av målgruppen som redan befinner sig i landet under den nu föreslagna tidsfristen skulle kräva både rekrytering av personal och sannolikt lokalanpassningar. Full kostnadsersättning behöver vara utgångspunkten och Statens servicecenter ser att detta lämpligast finansieras via avgifter mellan myndigheterna enligt nuvarande hantering av finansiering av Migrationsverkets tjänster på servicekontor. Vidare förutsätter detta alternativ att Migrationsverket kan förse Statens servicecenter med ytterligare biometriutrustningar för den aktuella tidsfristen och att lokalförutsättningar finns på aktuella kontor.

Konsekvenser för samverkande myndigheter

Statens servicecenter delar utredningens bedömning av troliga undanträngningseffekter för samverkande myndigheters övriga tjänster.

Det är Statens servicecenters bedömning att den föreslagna registreringskyldigheten kommer att generera ett ökat inflöde förutom det för individen bokade besöket för upptagning av biometri. Det är sannolikt att delar av målgruppen besöker servicekontor för att ställa frågor avseende registreringen samt för att få stöd i att fylla i Migrationsverkets e-tjänst som behöver föregå en kallelse för upptagande av biometri. Det sannolika är med andra ord att det i praktiken kommer att röra sig om två besök på servicekontor för många i målgruppen, vilket ytterligare kan komma att leda till längre väntetider för besökare till servicekontor och undanträngningseffekter för samverkande myndigheter. En sannolik konsekvens av detta är ett ökat tryck i samverkansmyndigheternas egna kanaler för kundkontakt med risk för tillhörande ökade kostnader.

Framförallt bedöms undanträngningseffekterna drabba Migrationsverket utifrån de begränsningar som finns avseende maskinell utrustning. De bokningsbara tiderna för identitetskontroll i samband med andra ärenden som exempelvis ansökan om uppehållstillståndskort och främlingspass kommer sannolikt att påverkas av det ökade inflödet av ärenden. Migrationsverket delar Statens servicecenters uppfattning i det avseendet.

Konsekvenser för den enskilde

En konsekvens av en alltför snäv tidsfrist att registrera sig skulle kunna bli att en enskild med avsikt att registrera sig inte får möjlighet att göra detta sig inom den föreskrivna tidsgränsen med tillhörande risk för vitesföreläggande. Denna risk skulle särskilt föreligga för de individer som inleder sitt registreringsförfarande i slutet av den angivna tidsgränsen samt förstärkas av Statens servicecenters kapacitetsbrist.

Statens servicecenter har tagit del av utredningens slutsatser avseende behovet av upptagande av biometri för både Migrationsverket och Skatteverket utifrån att vissa individer annars kan komma att falla mellan stolarna med nuvarande regelverk. Statens servicecenters vill dock ändå lyfta att den långsiktigt mest ändamålsenliga hanteringen, både ur ett myndighetsperspektiv och för den enskilde, vore om det skulle räcka med ett besök för upptagande av biometri som sedan

delas mellan Migrationsverket och Skatteverket. En lösning det möjligtvis skulle kunna skapas förutsättningar för i och med den av regeringen förslagna lagändringen som ger Skatteverket möjligheten att spara fingeravtryck och ansiktsbild samt jämföra biometriska uppgifter med Migrationsverket.

Sammantaget är Statens servicecenters bedömning att det ökade inflödet av besökare i samband med registreringen av målgruppen som redan befinner sig i Sverige riskerar att skapa längre väntetider för besökare till samtliga av de myndigheter som Statens servicecenter arbetar på uppdrag av.

Statens servicecenters förslag på hantering

Statens servicecenter förordar en längre tidsfrist att registrera sig för de EES-medborgare som redan befinner sig i landet. Detta skulle minska de risker som ovan anförts och samtidigt öka förutsättningarna att hantera uppdraget med god kvalitet och kontroll samt med bibehållen bra arbetsmiljö.

Statens servicecenters förslag är att fristen för personer i målgruppen som redan befinner sig i Sverige ska förlängas till åtminstone 12 månader. Alltså med nuvarande förslag på ikraftträdandedatum utsträckas till hela 2027.

Ur Statens servicecenters perspektiv vore det lämpligt om detta kombineras med ett senareläggande av ikraftträdande till 1 juli 2027, med andra ord en utökad frist för målgruppen att registrera sig till sista juni 2028.

Ett sådant alternativ skulle skapa förutsättningar att dimensionera upp antalet orter för biometrisk kontroll på ett ordnat och mer långsiktigt hållbart sätt, minska sannolikheten för engångskostnader samt undvika ett sammanfallande med deklaraionsperioden. Vid denna tidpunkt förväntas även Statens servicecenters hanteringen av ID-kort för Skatteverkets räkning ha minskat eller upphört.

I detta ärende har generaldirektör Åsa Lindh beslutat efter föredragning av verksamhetsutvecklare Markus Gunnarsson. I den slutliga handläggningen har också rättschef Mikael Vall deltagit.